

The Center for Research Libraries scans to provide digital delivery of its holdings. In some cases problems with the quality of the original document or microfilm reproduction may result in a lower quality scan, but it will be legible. In some cases pages may be damaged or missing. Files include OCR (machine searchable text) when the quality of the scan and the language or format of the text allows.

If preferred, you may request a loan by contacting Center for Research Libraries through your Interlibrary Loan Office.

Rights and usage

Materials digitized by the Center for Research Libraries are intended for the personal educational and research use of students, scholars, and other researchers of the CRL member community. Copyrighted images and texts are not to be reproduced, displayed, distributed, broadcast, or downloaded for other purposes without the expressed, written permission of the Center for Research Libraries.

© Center for Research Libraries

Scan Date: October 19, 2007

Identifier: s-k-000002-n33

کوچوک و محمود

۱۳۴۰
۱۳۳۸ — ۱۹۲۲

مندرجات :

- مصاحبه - محمود حلیق : ضیا کوك آلپ
- افنصاری انقلاب اجمین اسل چالیتهالی بر ضیا کوك آلپ
- توركارده خانه آدری : صیا کوك آلپ
- مكابه - بولنیش مكاتب : علی زهت
- روحیات - شخصیات :
- اجتماعیات - كوی وشهر : ضیا کوك آلپ

—————
Handwritten signature
 ۱۳۳۹

771

771 — 771

نتیجہ :

نتیجہ - نتیجہ : نتیجہ
 نتیجہ - نتیجہ : نتیجہ

771

صاحب امتیاز و مدیر مسئول

ضیا کولہ آلپ

پیل - ۱ صائی - ۲۲

نسخہ سی ۱۰ فروشد

ادارہ خانہ سی

دیار بکر

حکومت داترہ سند

ولایت مطبہ سی

تلفراٹھ : دیار بکر

کوچوک مجموعہ

کوچوک مجموعہ

۱۲۶۰
۱۹۲۱-۲۳۸

آبونہ شرائط

سنہ کی : ۵۰۰

آئی آبلق : ۲۵۰

فروشد

ہفتہ ہدہ بر جیقار علمی ، ادبی ، سیاسی ، اقتصادی مجموعہ در

۳۳۹ سنہ مارت

پازار اترسی

۱۸ رجب سنہ ۳۴۱

مصاحبہ :

عمومیلق

مضر تلبی کورن و دوشون و مضر تلبی
دفع ایدرک منفع تلبی جالبہ چایشانلر دہ
آنجق اونک ترکیبہ داخل بولونان فردلر
اولہ یایر . فقط ، ہر فرد بر عمومی ایشارلہ
صرف جمیتک فائدہ سی ایچین اوغراشیورمی ؟

جمیت فردلر دن مر کبدر . جمیتک
آریجہ یق ، کوزی ، قولاغی ، الہری
اولادینی ایچین ، جمیت کندی . منفع تلبی
کوروب دوشونہ من و منفع تلبہ او یفور ایشلری
کندی کندیہ باہماز . جمیتک . منفع تلبہ

عمومی سی کی بر الکتریک مدیت عمومی می ده
 تشکیل ابدیه من می ؟ عالمی تفراف تفرافه
 احاطه این دولت ، عمومی بر الکتریک
 تشکیل کیلانیله وطنزده ممجزوی بر شیکه
 حصوله کثیر من می ؟ فی الحقیقه ، کو بیاری یله
 الکتریکه شور ایتمک ، بوردیمزده فنی بر
 ممجزه کی ناتی اولونه قدر . هرتوراو
 مآنه لری آسبلوزیکه ، بخاره ، الکتریکه
 ایشله تمک مملکتیز ایچین مآقدر . بو ابشار
 ایچین ده اوروالی حربص قایدت ایستلرک
 کله بینی بکله یه جاکز ؟

ضیا کوله آلب

حکایه :

— بولوغش مکتوب —

هنوز متارک اولمادی . روسیه دق
 ضابط ، عسکر اسیرلری هفته ده ، آیده
 رود قافله کابوردی .

یونلری نماشا ابدتجه ، او کونلرک
 درین بو شانق ، سیرستان آبی معناسی
 دیوار ، تاثر اولوردم . اواضطرابه دولو
 کونلرک برنده ایدی . چارشیده ره دوشن
 ماوی رنگه ، نظرغ بولدم . حلیده بیامم

هانز مهلهده ساکن جبل افندی اسمنده
 بزانه یازمادی . ظرفی آچدم . و اوقودم
 اوزماندنبری اومکتوبی بر اعنا ایله
 ساقلامشدم . یاسله دولو بر قاپک ، فورانیله
 یازیلان اولیازبیری صاحبندن مساعده
 آله مقسرن نشر ایدیورم . مع مافیله اوبوکون
 بوراده می صاعمی بیلمه بورم ؟ حلی برتردد
 ایچنده باشی دون اوبوبوک مآبوس
 حیالده ایسه نیم بیلیر یوکون نه حالده در...
 موافقتی استحصال اتمکسرن مکتوبی نشر
 ایدریم ایچون روحندن عفو دیله بورم .
 مکتوب بویله باشلا یوردی : ه اسارتدن
 وقت بولادتجه حیالندن ، ارقد اشار مدن ،
 اوقودیم کتابلردن ، دولاشدیم برلردن
 طوبلادیم تحساری سکا یازمشم سنده
 او غربت کونلرینک طاقت کثیرلز آجیلری
 ایچناه مملکتهدن ، دوستلرمدن اقریامدن
 خبرلرورمکله بنی مقسلی ایدرردک . بیلسهک
 بنده اونلری قاچ دفعه ونه دوبولماز برنوقه
 اوقودرم . بر آراتق — اسرافرا کاهنده —
 تورلو تورلو حوادثلر ایشلمه یه باشلادی .
 کا ، انگلزلرک استابوله کیرمک اوزره
 اولدقلرندن بحث ایددی . بغدادک سقوطی
 دو بودی . بزبونلره عامیله ایتاغاقله برابر

وطنمزه طاند هر سوزیزی راز دها صارسبور
 راز دها جو اکیبکزی حس ایدوردق .
 آقشاماری بوتون ارقداشلر برده طریلانیر
 ایچین ایچین دردله شیردک وطنمزدن اوزق
 قالیشمزدن قابیز سیزلاردی . اوراده کی
 اولوب بنین شیرلی سکا یازدیغم ایچین تکرار
 ایتمه بجم . بوکون بوسوتون خردوغاش
 اولان بیلکده اوسوزلری تکرار ایتمکله
 ایکیچی براره آچایه جنم .

برکون روسلرک زی آرتق صالیپوره .
 جکلر بو دویق . فقط بوخبردن هیچ
 رمض منوز دکاک . هیزک ایچنده ظالم رشبه
 واردی . ماکته دونمکده مترددک فقط برکون

قرارکامزک قوماندانی هاشم بکات امریله طریلانق
 دائما ماتقت ، نازک قالان چهره سفی یأس ،
 اضطراب بولوئلری سارمشدی . ایچمزدده
 ساری رهیجان واردی . عجیانه سوبله بهجک
 دیوردق اوسانکه بوسوک کونرده صولاش
 قلمریمشدی . بردنبری جهره سو قیزاردی .
 یقتمین سسیله ارقداشلر ایدی : راز
 دورورکی اولدی . سوبله بویوردی تکرار
 پاشلادی . ارقداشلر ! متارک اولدی .
 ماکتمزه کیده جکزی . دو بدینز آچی
 خبرلرک ریجوفی تحققی ایتمدر . فقط
 وظیفه منزی اچک ایده بیلدک ایچین ما بوس
 اولایلم . هیجانندن سوزینی اکل ایده ممدی .

قائمقامک بوسوزلری کوسکون روحلر
 اوزرنده اینی برتاقیر بیر اقدی . اوزون سنه لک
 اسارنیه هیز بوزغونق . رفته سوکرا
 حدوددن ایچری کیردک . اوج سنه اول
 برحیات قابناهی اولان شهرلده ، قصبه ل
 و کویلرده نیکسندیریمی برنام واردی .
 یورولارقی ، قوزیلرک نهایت دیار بکره
 کدک حلب استیلا ایدلدیکی ایچین آرتق
 اورابه کله به جکم یاری دیار بکر بیل نه قادر
 دیشمش اوج سنه اول منزل مفشلکندن
 بکن نه صیبی دوستلر پیدا اتمشم . فقط
 شیمدی اولرک اکثریسی بو قدر اولارکده
 جمیترنده اسکی لذتی بولامیورم . سن نه
 یایورسک ؟ اوچالاک روحک هانکی مرصاده
 سکون بولایلیور ؟ ناصک نهمک ایده
 یایورسک ؟ او آشدن کومای ناصک کیه
 بیادک ؟ متحیرم ، متحیرم . . . مناسب
 زمانه والده میده بورایه آلدیره جنم
 شمدیلک کوزلرکدن اوهرم . . . مکتوب
 بوراده ییتور . امضایمی (ج:ن) دی .
 ای مجهول انسان ! بویوک حقالرله باش باشه
 قالان روحک عجبا شیمدی نه دو بوبور .
 زرده سیک ؟ بوقسه سنک کی اسارتدن بویوک
 باشله دون و کوی قلینده یلشمش خنجک

بر دولت دیکدر احواله ، یکی توراکیا
 عصری بر دولت اوق ایچین اول امرده
 ملی بر صنایع مالک اولغه چالیشمالیدر .
 مملکتتمزده بوبوک صنایع وجوده کتیرمک
 ایچین ناصل حرکت اتملی بز ؟ آوروپاک
 اک صوک واک متریقی فیاتی درحال اقتباس
 اتمک مجبوریتده بولونان . یکی توراکیا ،
 مملکتتمزده بوبوک صنایع تشکی ایچین
 فردلرک روحنده کندیلکدن نشبت خاصه نیک
 دوغمه منی بکله من . ملی بر حله ایله
 عسکرلکده آوروپایه بنشدیکم زکی صنایعده
 درحال اولره اولاشمه من لازمه درهمده .
 ندیچی بر تکمالک مرحله لری تقیب
 اتمه ریک . آوروپاک اصولک فی زقیاردن
 استفاده ایله ایشه باشلاملی بز . مثلاً حرکتمزک
 هبدی الکتریقی جیاق اولایدر . مملکتتمزی
 - سولردن استفاده ایدرک - بوبوک بر
 الکتریق شبکه سی ایچنه اتملی بز . آوروپا
 عسکرلکنی بوتون انجه لیکله اوکره نوب
 تطبیق ایدیلن تورک خاقی . صنایعکده اک
 یکی کشف لری واختراع لری اوکره نوب تطبیق
 ایدمیلیر فقط ، عسکرک بوردمنه فردلرک
 تشبیه کیردی ، وانلک تشبیه کیردی .
 طبایعتمزده عسکرلکن قدرلرک کسکدر
 لاکین برده دولت طرفدن یوطنتمزده

کتیرلدی . احواله . بوبوک صنایعک بوتون
 شبیلرینی مملکتتمزده ادخال ایدمکده آنجق
 دولت اوله بایر تورک . دولتی . - تحصیل
 بر روات اوقی اقتدارینی حازدر . ذابا ،
 تورکار طیباً دواتجبدولر . هر تجدیدک ،
 هر زقیبک باشلامه فی دولتدن بکارلر .
 حتی ، تورکیاده انقلاب لری یله دولت یاباره
 عین زمانده زقییه دوشمان اولاز عنصرلرله
 دنما مجرله ایدر . دولت اولشدر واقعه
 دولنک اقتصادی ایشلرده صلاحیتدار اولسه
 ایچین . ابتدا کتیردیسک بر (اقتصادی
 دولت) مابقیه کیرمه سی لازمه در بونک
 ایچین ده ، بوتون دواتر جلالرله مأمورلرک
 نام معنایله اقتصادی ایچین اولمه سی شرطدر .
 مأمورلری بوقطعه نظرده انتخاب ایدن بر
 بر دولت . بوبوک بر شرکت کیردر .
 بوتون بودعه اعتباریله بولغارستاندن داها
 بوبوک خصوصی شهرتشر واردرک
 هر ایشلری مأمورلری طرفدن لازم کدیبکی
 صورتده ایضا اولوقده در . چونکه ،
 مومأمورلر اقتصادی مأمورلردر . دولتی .
 بوبرله کیرمکله ، مملکتتمزده اخلاقی بر خدمتده
 ایف ایتمش اولور . زبیا ، وطنتمزده بوبوک
 لانورلردن مرکب ، یکی بختکر صنایعک
 تشکیله مانع اولمش اولور . آوروپا

(قایتالیست) آدمی ویریلن بوسنك نه جان
برزمه اولدنی صالح قونخه فرانسه لرنده کی
احتراسارینك میدانه چقمه سیله تمایله
آکلا نیلما دمی ؟

بوگون اوروپا ایپریالیزی فردی
قایتالیزمه استناد ایدیور . بز ، دولت
قایتالیزی سیستهمی قبول ایدرسنك ،
قایتالیست نامیله آج توزاو ویریلدی ر
طأنه نك ملكتمزده وجوده کله سمنه مانع
اولورز .

دولت ، یاخود اونك جزئری اولان
اوا وناحیه مجلسلری اقتصادی برتشبه
لوزوم کوردکاری زمان ، شودورت طرزدن
رینه قول ایدرار :

(۱) بو طرزلك اگ ساده سی ، دولتك
دوغرودن دوغروبه کندی مأمورلری
واسطه سیله ایشی اداره ایتمه یدر . بو طرز
(ره شی) اصلدی دیبلیر . ملكتمزده ،
پوسته و تفراف اداره سی بوک مثالدر .

(۲) دولت ، بوتشبه بالذات کندیسی
کیریشمزسه ، بونی خصوصی برتشبه
تودیع ایدر . بو طرزده (امتیاز) آدمی
ویریلیر . شهنشور اقبازلری بوک
مثالدر .

(۳) ره شی سیستهمیله امتیاز سیستهمی

آراسنده ایکی سیستهم دایما واردر .
بونلر ، متملك دواتله مثبت آراسنده
اشتراکی اساسنه مستندر .

بونلرک برنجیقه (مشترك المنفعة ره شی)

نامی ویریلیر . بوسبسیتم ، موجود ،
سیستهملرک اک ایسیدر . چونکه ، دولت
یاخود لوا ایله ناحیه ایستهمیلن متملری
تأمین ایتمکله زار ، بوشخص مهنولری
اینلرک فی اداره سفندزده آزاده قیلار .
بوک مشترك المنفعة دیبله سی متملك منفته
اشتراکندن دولایار ، مأمورلرله
عمللرکده تمه تشریک ایدیسی ، ووفیت
ایچین فائده ایدر .

(۴) ره شی ایله امتیاز آراسنده کی

ایکنجه سیستهمده (الزام) اسولدر .
بوسبسیتم ملكتمزده چوق فولانیامقده در
اعشار وساز رسومك تحصیل ییله ملزومه
حواله ایتمک سورنده وقوع بولمده در .
بوخصوصده کی التزام اسولك ملكتمزده
بوبرك ضررلری کورولمشدر . رسومك
تحصیل دوغرودن دوغروبه مأمورلر
واسطه سیله اجرا اولونمالدر ؟

ملكتمزده بودورت سیستهمك تطبیقه
اقتصادی حیاتمزده بوبرك برانقلاب وجوده
کنجه یله پاییر . مثلا ، پوسته و تفراف ، دیریت

فردلرك ياشايشنه وقت ايدرسه ك كوروروزك
 برچوقلرى يالكر كندى ايشلرله اوغراشورلر،
 عمومى ايشلر، هيچ علاقه كو-ترمبورلر .
 واقعا ، بو فردلرك كندى ايشلرلى ابي
 پاملرلى ده جهت ايچين قائم ليدر .
 فقط ، يالكر وخصوصى ايشلرك كورولمى
 كافي دادر . عمومى ايشلرك ده دوزگون
 و قصورسىز باياممى لازمدر . اوخالده ،
 وخصوصه جى انسانلردن باشقه ، عمومى
 انسانلرده احتياج واردر .
 عمومى ايشلرله اوغراشان فردلرده بر
 قاج انموذجه آريلاير .

(۱) عمومى ايشلرله صرف شخصى
 منفعتلى ايچين اوغراشانلردر . مثلالا يالكر
 معاش آماق ايچين مأمور يا خود اقتصادى
 امتيازلى قولارنى ايچين مبعوث اولانلر .
 (۲) رياست سودامى و افتدار حرسيله
 نياسته آيلانلر .

(۳) كوسترېش و تفاخر ساغمه يله سيامى
 موقبلره كوز ديكنلر .
 بو اوچ چشيد فردلر هر نه قادار عمومى
 ايشلرله اوغراشيرلرسه ، صرف جديت
 قائمى ايچين اوغراشمازلر . بوچايشمه لرك
 محركلرى فردى احتراملر اولدېنى ايچين ،
 جديتك اسالى منفعتلى به اهمال ايديله رك

يالكر بعضى ظامرى منفعتلرنيك تامينه
 چايشامش اولور .

اوخالده ، عمومى ايشلرك اجتماعى منفعت
 اويغون بر طرزده بايلممى ايچين باشقه
 تورلو فردلر لازمدر . اويله فردلرك دنلر
 هم عمومى ايشلرله بويوك برعلاقه كوسترملى ،
 همده برعلاقلى نه شخصى منفعتده ، نه موقع
 حرسندن و نه تفاخر حسندن دوغمش
 اولماملى ، بو علاقه نيك منبعلرى يالكر مى ،
 وطنى ، اجتماعى مفكورلر اولماليدر .
 يعنى بو فردلر عمومى ايشلرله تمايله غرضمىز ،
 منفعتمىز ، املمىز و حسى بولونما ليدرلر .
 ايشته بوسجابه مالك فردلرك عمومى ايشلرله
 قارشى بسا ، دكلرى علاقه به (موجبىاق)
 ديئاير . فرانمزلر بومعفاده (ا-پرى بويك)
 تعبيرى قولاليدورلر .

موجبىاق اجتماعى و سيامى مجاهدلرك
 تلميدر . بر ملكتده موجبىاق روسى بوقمه ،
 اوراده كى مجاهدلردن و مجاهدلردن بويوك
 بر قائم بلكامه مبلدر . موجبىاق چوقى
 اولان بر ملكتده استبداد ، تحكم ، تغلب
 كى شيار ياشايماز .

غربك شرفدن فرقى ، غرب ملتدنه
 موجبىاق روحنك قوتى اولمىسيدر مسلمان
 ملتلر آراسنده بو-ججه نيك باخلاصه توركارده

قوتی اولدینی کورویوروز . تورك ملتک
 این براتقباله مالک اولمسی ، فردلی ایچنده
 عمومجباتق روحنک قوتلی بولومسی سایه نده در .
 بر ملتده عمومجباتق روحی ناصیل وجوده
 کلیر ؟ هتارکدن سوکراکی فلاکتلریز
 کوردی که بوررح بالخاصه ملی فلاکتلردن
 دوغار . بویوک فلاکتلره اوغرامامش بر
 ملتده فردلر . اکثرله خصوصه چیدرلر ؟
 یغیر هرشدن اول یافردی منفعللری یاخود
 فردی احتیاضلری ونفعاخرلری ایچین
 چایشیرلر . بوهلمت ، بردنبره بویوک بر
 فلاکتله اوغراسسه ، فردلرینک روحنده
 بویوک بردیکشمه حصوله کلیر . اولجا ،
 عمومی اینلره هیچ علاقه بسله مهن یاخود
 بوایشلرله یالکز منفعت ، حربه ملک ونفاخر
 سائقلریله مشغول اولان فردلر ، شیمدی
 تمایله حسی ومنفعتلر اوله رق عمومی ایشاره
 بویوک وصمیمی برعلاقه دیوارلر . ره وال
 ملاقاتیلر بائولایه رق سسور مهاهده سیه
 وآناد اولونک ، استابیرک وترادایک اشغالیله
 تمایله میدانه چیقان عایر مزده کی دهشتل
 اوروپا سوه قصدی برچوق فردلرله اوباعسنه
 سب اولدی . ملی فلاکتلرک تاثیریلر بر طرفدن
 قبلرده صمیمی مفکوره لر دوغارکن ، دیگر
 جهندن ده روحلرده عمومجباتق سچیمسی
 اوباعقه بائلازی .

تورکلر ، بوکون بوجیمه سایه ملتده
 درکه ده موقراتیک تشکیلاته صاحب ملی بر
 دولت وجوده کتیر میلدیلر .
 عبدالحمید درنده عمومی ایشلردن
 بحث اولوندنجه ، اذشر آداملر (نهمه کرک ؟)
 دیردی . (ایل ایچین یانعه ناره ، یاق
 چوبوغنی صفاکی آرا) لایبردیسو
 اوزمانکی ذهنیک بلیغ برزجانیدر . بوکون ،
 بالخاصه فلاکتی یاقینان کورونولاینلر منک
 خالقنده ملی تسانک نهدیک اولدینی واضح
 بر صورتده آکلشیا مشار . بئاه علیه ، یکی
 تورکیسا ، تمایله خلق طرفدن اداره
 اولونور بر خلق حکومتی وجوده کتیر رکن
 بر طرفدن ملی مفکوره بی دویان ویاکسایان
 فردلرینه ، دیگر جهندن ده ملی فلاکتی
 بوتون دهشتلر . اوروب عنعنوی توکل
 اویغور دن تمایله اویانان عضولرینه بل باغایدر .

ضیا کوله آلب

اقتصادیات :

اقتصادی انقلاب ایچین

ناصل چالیشمالی بز ؟

عصری دولت ، بویوک صنایعه مالک

اولاده چالیب شیر . ایکنجه بیسی ، هرمانکی
 برسیبیدن دولایی آرارنده خصومت
 بولونان فردلر آراسنده کی شخصیاتدر .
 طبیعی ، شخصیاتک بونوعی اخلاقه منافیدر .
 انکار عامه بی خصوصی غرضلره آلت
 اینک دوغرو دکادر ، اصل شخصیات تعبری
 بونوعدن اولان دبدی فودیلره اطلاق
 اولوق منابدر .

خیزنی آلت ایچین حدودده نوبت بکله
 یلرک آراسنده میسک ؟ از اوراده ایسک
 قاراناق کونلر بکک اوچوروملی مخوف
 بولارنده اوککله ، برفندیل کی تون هاشم بکک
 -وزلر بی شیمدی هر حاده وجدهله ،
 جوششله آ بورسک دگی ؟

علی تهمت

روحیات :

شخصیات

شخصیاتک اوج نوعی وارددر : رنجیبوس ،
 اخلاقی تقیددن دوغان دبدی فودیلردر .
 فی الحقیقه ، هر فرد فعللره انکار عامه به قارش
 مسؤلددر . انکار عامه ، کوزه آوروغین
 بر حکمه درک هر فردی اخلاقی جرم لاندن
 دولایی محکوم ایدر . فقط . بونوع دبدی
 فودیلره شخصیات نامنی ویرمک دوغرو
 دکادر . چونکه ، اخلاقی تقد شخصلردن
 زاده فعللره اوغراشیر . اخلاقی مقصد
 تقید ایتدیکی شخصلرک خیر خواهیدر .
 بوشخصلر عامنده هیچ رنقرنی ، هیچ بر
 خصوصتی یوقدر . بایدینی تقیدلر یالکر
 اخلاقی قاعده لارک فدیبتنی محافظه ایچیدر .
 بوسبيله ، حکم لرنده تماميله عادل و بی طرف

شخصیاتک اوچنجی نوعی - بیکر خسته لاندن
 دوغان غیر اختیار ی بر حالددر . روحی توتری
 دوش - وک اولان بر فرد ، روحک توتری
 بوکسانمک ایچین ، بر ماقم منهلره محتاجددر .
 اسپرتو ، قومار کی سفینه اتم مارک - بی
 سیکر لیلرده ورولر منیه احتیاجندن
 دوغدینی بوکون روح طیبیلرنجه آکلا .
 شیمه شدر . بونلر کی ، دبدی فودینک ده
 بوخسته لر ایچین برنوم منیه خدمتی ایضا
 ایتدیکی سوک زمانلرده کشف ایدیلدی .
 دوغونور (پسر ژانه) نک (روحی تدویلر)
 اسملی کتابنده بوجهت کوزایجه توضیح
 ایدیلشدر . او حالده ، ایشتدیکنز دبدی
 فودیلرک اثر بیسی ، سیکر خسته لر بکک
 پیامه بک روحلرینی ندای اتمک ایچین
 مراجعت ایتدکاری بر منهدن عبانمش

ضیا کوله آلب

کوی وشهر

کوی وشهر آندی آندیلرینه وجوده کان ابکی اهمیتین تشکیلاتدر . بوشکیلاتدری وجوده کترین نه قانون ، نه ده حکومتک اراده ونشپیدر . وسیله ، هاکنک ولایت ، لوا ، فضا کی اداری تقسیمانه سنی تشکیلاتر دینلدیکی حاکمه ، حاکمه عشره ، کویه وشهره طبیی تشکیلاتر آدی وبرلیر . سنی تشکیلاتر ، یکی قانونلره دیکشیریلدیبار . مثلا ، اولجه هاکتموزک اداری تقسیمانده نل ایالتلردی ، سوکرا ولایتلر اولدی ، عسیمیده تدریجی بر سورنده لوازار اولد . در . طبیی تشکیلاتر سه قانونلره تا بس ارلونه سادقلری کی طبیی حاکمه ده قانونلره دیکتدیریلدیمن .

کوی یاخود شهر دینلدیکی زمان ، ظن ایدرزه بونلرک بالکنز برتک انموذجی وارد . حال بوک کرک کویک ، کرک شهرک متعدد ومختلف انموذجلری وارد . کویک انک اسکی انموذجی (اوبا) در . اوبا ، برابر فونوب کوچمن چادیرلرک جموعدر . شرق وشمال زورکاری بوکا (آاویل) دیرلر . هر بلرجه آدی (سنی) در . انک اسکی کوی ، بر اوبانک چادیرلری

بیراقرقی اولرده اوطورمه سیله باشلار . اوحالده ، کوی انموذجلری تعیین ایده یلمک ایچین ، ابتدا اوبانک نه کنی انموذجلری اولدینن آرامش لازم کایر . اوبا ، سمیوی ، فئودال وده موقرات اولقی اوزره اوج انموذجه آیریلیر . بواج تورلو اوبانی مقایسه ایدرسهک ، کویلرکده فرقلری آکلامش اولورز . سمیوی اوبایه مثال اولان حرب اوبانی ، بر سمیون عبارتدر . سمیه ، کلیمی (سنی) دن کلیرک (آدش) دیکدر . برسمیه ، عینی طایفه آدی طاشیان فردلرک جموعیدر . مثلا ، اسلامیتک ظهوری زمانده مکده (هاشمیلر) واردی . بوغره هاشم اوغوللری دینیاوردی . بر کیمسه سن کیمسک ؟ دیه سورولدینی زمان ، هاشم اوغوللرندن یاخود امیه اوغوللرندن ، یاخود عبدالهار اوغوللرندن ایچ . دیه جواب ویریدی . ایشله ، بو زمهرلر برسمیه در . اگر قریبی سمیلری کوچیه اولسه دیرلر ، هاشمیلر آری بر اوبا حاکمنده ، دیکرلری ده باشقه اوبالر حالنده فونوب کوچه کلردی . حرب اوبانک میز علامتی ، فردلرک بری برنه مساوی اولمایدیر . سمیهک رئیسنه (شیخ) دینیلرک مساویلر آراسنده برنجی ماهیتنده در .

پائهلر ، صرف قومشواتی واسطه سله زار
 یاشارلر آزارلنده اقربا اولانلر وارنده
 اقربا اولمایانلرده واردلر . اوبانک آق
 صاقالی انتخابله تمین ایدر . حرب اوبانلده
 شبخلک (سویده بوبوک) ، منحصرکن ،
 تورک اوبانلده (یولده بوبوک) ، ائددر .
 یولده بوبوک ایسه ، یا خلقلک انتخابله ،
 یا خود بوی بکلک و ایل بکلک تمینلریله
 میدانه کلیر . مع مافیله ، یولده بوبوک
 ماهیتده بولونان بو (آق صاقال) فهئودال
 بر رئیسده بزمه من ، چونکه ، آق صاقال ،
 اوبانی کندیسنه مائل ایدینه من . دیگر
 فردلر حقونجه آق صاقالک مساویلر ایدر .
 ایشته ، بواج تورلو اوبانک ، چادیرلری
 ترک ایدرک اولرده اوطورمه یله اوچ
 چشید کوی دوغمشدر . سهیوی کوی ،
 فهئودال کوی ، دهموفرات کوی فی الحقیقه ،
 حرب کویلرنده (سمیه ماهیتی ، تورک
 کویلرنده (قومون) یعنی دهموفراتیک
 بر زمه ماهیتی کورورز .
 کورولبورکه ، تورک کوی دها سیار اوبا
 حالنده ایکن بله بر قومون ماهیتده ایدر .
 تورک کوی اوطوردهدن ، ارشد کدز صوگرا ،
 زمانله قومون ماهیتی دها بوبوک رفوت
 قزاعشدر . تورک کویلوسنک روحنده

بورئیس طبق بر طائفهک ریسنه بکزمه .
 بوندن باشقه ، سمیهک فردلری آراسنده
 کان دعواسی قساندی واردلر . بر فردک
 جرمندن بوتون سمیهداشلری مسؤلدلر .
 فردک انتقامی آقده بوتون سمیهداشلرک
 مقدس بروطفه سیدر . (ذبیت) ی اوب ویرن
 سمیهدر . سمیهک فردلری آراسنده حقوقی
 قساندن باشقه ، اقتصادی قسانده واردلر .
 اولدکاری زمان بری رینک وارثلری اولدملری
 کبی ، حیاندده بری رینک ماللرنده
 حصه داردرلر . دیکک حرب اوباسی بوبوک
 بر طائفه دن عبارتدر
 فهئودال اوباده ایسه ، حال باشقه
 تورلوردر . بر کره ، بواوانک بر آغاسی
 واردلر . آکا کندیسنی اوبانک فردلریله
 سهیوی کورمن . بوندن باشقه ، آخالوبانی
 کندیسنه بر مائل اولتی اوزره طائیر .
 یعنی ، اوبانک فردلری ، آخالیک رعیلری
 (سرفلری) در . بواغا ، دها بوبوک بر
 آغایه ، اوده بر بکه ناپمدر . کورولبورکه ،
 فهئودال اوبا سیار بر مالکانده دن عبارتدر .
 دهموفرات اوبایه کلنجه ، بونه بر
 سمیه ماهیتده ، نهمه بر مالکانه حالده در .
 بواغوزجک مثالی اولان تورک اوباسی .
 سیار بر (قومون) دن عبارتدر . مختلف

همچون مله دولو کزلی رخنه تک بولونمسی
 بواجتماعی مظهرینک نتیجه سیدر . قومون ،
 کوچوک برجهوریت دیکدر فی الحقیقه ،
 تورک کویله ، جامعی ، مکتبی ، مشترک
 چار واوزمایه خرمان برابری کندی آندینه
 اداره ایدن کوچوک برجهوریت کیدر . هرکویله
 (وقف یازمسی) ، (عوارض اقیچعلری)
 نامیه خصوصی برساندینی ، خصوصی بر
 بودجهی وارد . تورک کویله حکومتی
 هیچ خبری اولمدهن ، هیچ برقاوه استناد
 ایتمدهن ، طایبی برخاق تشکیلاتی صورتده
 بوتون ایشارینی کورمکده . هرکویله
 فئودال کویله آغامز ویکمتر یا شاه مازلر

حال بوکه تورک کویله نیک هپسی آقامز
 ویکمتر در . کویله تورکلر بو حال کوزل
 برتمیل ایله آکلایرلر : تورکمه آری
 آیرمه سین ؟ دیمشله . بارام ایله وزیرینی
 نیدهیم ، دیمش . فی الحقیقه ، کوی آقامنک
 وزیریتندن باشقه ، آچی رایکنه سوده وار .
 تورکیاده ، تورک کویله ، بز قومون
 حالده اولدینی حالده ، مع التاسیف ،
 شهرلر هنوز قومون ماهیینه کیرده مشدر .
 حال بوکه اورواده قومون حیاتی ابتدا
 شهرلرده یا سلامش ، سوکرا شهرلردا ، کویله
 سزایت ایتمشدر .

شده به قادار ، تورکیاده شهرلرک بر
 قومون حالته کیرده هپسی سبب دکلدی .
 هر شهرده ، فرانسرلرک (قومونوته) آدینی
 وردکار ایله جماعتلر واردی . هر جماعت ،
 خصوصی و قفایله دینی بر قومون حیاتی
 یاشیوردی ذاتاً ، جماعت دیک دینی بر قومون
 دیکدر . ایشته ، بودبقی قومونلرک ری برندن
 مستقل بودجهلره ، مکتبلره ، خسته خانه لره ،
 هرزه لره مالک اولمسی ، هپس تک ریون
 مشترک بر شهر حیاتی یا شاهه منافع او ایوردی .
 فی الواقع ، هر شهرده قانونک وجوده
 کتیردیو بر بلدییه تشکیلاتی موجوددی .
 فقط ، جماعتلرک خصوصی حیاتیلری شهرک
 حقیقی ربلده . (بیت) اوله منافع او ایوردی .
 هیچ بر شهرده حتی استانبولده ایله تام معناسیله
 بر بلدییه تک وجوده کلامه هپسی بوندن
 دولاییدی .

مثلاً ، استانبولی اله الالم : سو بندلری ،
 چشمه لار ، خسته خانه لار ، همارتلر خلاصه
 بلدییه نفاق ایدن نه قادار تأسیسلر وارسه
 هپسی اوقافه یمنی جماعتلره تأددی . شهر
 اساتذله اوقاف نظارتی و بطریقخانه لار آراسنده
 مجارلر هیچ اکسبک اولمازدی . سنائر
 شهرلرده بادیه ایله و قفار و جماعتلر آراسنده
 عینی اوغراشملر موجوددی .

بلدیہ لاء ، کوپلر دہہ ناحیہ مجلس اساتذتک
 مراقبہ سی آئندہ قانوناً لایدر . فکر منہ آورہ ،
 اوقاف احفام مشروط اہلینہ صرف اولوغتی
 اوزرہ . شہہ متولبری طرفندن ادارہ اولوغتی .
 فقط ، بو متولبرک مراقبہ سی اوقاف مدبریتندن
 آدرق بلدیہ لہہ ناحیہ لہہ توذیع ابدیہ لایدر .
 اوقاف مضبوطہ ادارہ سی ایسہ دوغورودن
 دوزخوہ شہر لہہ بلدیہ لہہ ، کوپلر دہہ
 ناحیہ مجلس لہہ طاقد اولمالایدر . ونفارک
 یاکر ولایت نامہ سی دیشدر مکیں عبارت
 اولان برانقلاب سابعہ ہمدہ ہم بلدیہ ہمدہ
 وقف ایشلری قاریش یققدن قورقولور .
 چونکہ اولا بلدیہ بہ طالع اولماسی لازم کان
 سوندلری ، چشمہ لہہ ، خسنہ طالعہ لہہ ، عمارت
 الخ عمومیتہ بلدیہ ک الہہ کچمش اوور .
 نایا بلدیہ تک یاخورد ناحیہ تک منتخب بر
 مجلس ، اولونقندن ایدلر دوزخوہ ووزد دوزخوہ
 خاتک مراقبہ سی آتہ کچمش اوور .
 خاتک جباق اسولندہ ، ہر ایش خاتک منتخب
 ویلری طرفندن ادارہ یاخورد مراقبہ
 اولوغالیدر .

خلاصہ ، مملکت مزیدہ شہر لہہ برحق
 بلدہ ماہیتنی آلیامسی ایچیلر ، بکاتہ چارہ
 ونفارک مراقبہ سی ناحیہ لہہ ، توذیع ایچیلر .

خیابان کولہ آلب

اوحالہ ، شہر لہہ بر بکاتہ حالتہ
 کچمہ سی ، ہر شہر دہہ بر بلدیہ بر قومون
 آسادیہک اولوغتی قامن ایچین نہ یاعالی ؟
 بونک بکاتہ چارہ سی ونفارک رقیہ سی بلدیہ لہہ
 توذیع ایچیلر .
 ونفارک ، بر مین خدمتک ولایت خاصہ
 طرفندن ایچین وضع ابدیہ لایدر .
 ونفارک قائد ولایت خاصہ سی حاز اولان کچمہ لہہ
 « متولی » نامی وریابر . متولبر ونفارک
 مدبر لری اولغہ برابر ، ولایت نامہ تک
 مراقبہ سی آتندہ درلر . فقط ، ولایت
 نامہ تک اوچ درجہ سی وارد : دولت ،
 ولایت ، ناحیہ ، متولبر ولایت نامہ تک
 بو اوچ درجہ سندن ہانک کچمہ تک مراقبہ سی
 آتندہ بولوغتی . دولتک مراقبہ ہیئی
 اولان بویوک ملت مجلسی ، ہر قصبہ تک
 خصوصی ونفاریہ اوغراشاماز . ولایت
 یاخورد اول مجلسی ہومیلری دہہ ہر قصبہ
 طاقد ونفارک مشغول اولماز . ونفاری
 مراقبہ ایدہ جک ولایت نامہ تک ونفارک
 سوک درجہ یاقین اولماسی لازمدر . بوالہ
 یاقین ولایت نامہ دائرہ سی ایسہ ، ناحیہ
 مجلسیدر شہر لہہ ناحیہ (بلدیہ)
 نامی وریلیور . اوحالہ ، وقف ایشلری
 حق بوقوز جماعت مسخ لری شہر لہہ

کوکلدن سسلر

اورخان سبیل

اورخان - سبیلک سنلردنبری ، مختلف
 غزلرده مجموعهلرده اشرا ایدیزی منظومه لرینی ،
 برکتناپ حالنده طویللمش : کوکلدن سسلر .
 کنج شاهرل آراسنده اگ چوق ولود
 اولانلرک بریده اورخان سبیلدر .
 اوده ، برچوق آرداشلری کبی شعره
 غزله ، عروضه باشلادی . اووادیده
 یازدینی - فورطنه وقلز - کتابیه ذکاتک ،
 تایل خلافتنه حرکت اتمکله برابرینه اوندکی
 ابداعی قدرلک ایزلرینی کوستریور ،
 معناییه هانکی آتش الی نهایه کول ائنده
 قالیر . برکون کلدی که : سبیلک کوکلدنمکه
 برقهویلیچیم ، بضاده برشراده کبی یارلایان
 صنعتک قدسی آتشی ، اونک اصله سلفه می
 اطرافنده طووشمایا باشلادی . نانا محبطده
 ذکاتک انکشافنه مساعددی . ارتق صنعت
 اچیبیده برهذف تعیین ایلشده . خاقلک
 کوزلکلرینی بنا خاقلک لسانیه ترم اتمک
 وکوزلهک ابداع اتمک صنعتی ، اوحیاتک
 اگ ابرکنج ، کونج پاس ، اضراب ،
 نشت ، الم خلاسه بوتون بوشیلری قلپنک

درون اهنکیه ، چوشقونقلرله صوح ابدی .
 یازیلان بک محدود اثرلر ، سنلرجه قاراقو قالان
 ادبیات عالمزده یارلایان رتاج شه دن بریده
 - کوکلدن سسلر - اولدی .

اورخان - سبیلک وازی ملی وزنک
 الاثن ، ازشاطراهنکیه دولودر ملی وزنک
 الک موسیقیل سداینی چیقاران بدلی اولدی
 جاه - یله ترتیب ایلشدر . کتاب : بر
 چوق عشقه طاند الاهیلر طانته یازیلر ،
 حکایه لر ، ماساللر وعلکاتک دردیه سولمخن
 شعرلری مهنودر .

ایشته اولردن رتاج مصراع :
 بوتون کوزلره - منظومه سفدن برارچه .
 کیه یکنز ساریش ، سولفون بکنزلی ،
 شاهرم بوتلری موسم بریدر !
 کیمیکنز بیاض که . . کیزلیدن کیزلی
 ارارم برینی چوقدنبری در :

شاهر صبیح وقلبه طاند شیلرینه کوزله
 تصویر ایلدیور .

کوکلی منظومه سفدن :
 بعضی رقص اولارک
 داخلردن اشار کوکل
 بعضی چوشقون برارمان
 طایله طامعار کوکل .

جفت . به اسکیمی کی ناکنده اهتزازیدن
 صوبی موبیقتک اوجدهاس ، نلریدن
 دو بیان نغمه لری یازسه . . مع مانیه
 سنت حیاتک هنوز ابلاک چاغده اوکلدن
 سسلری دوغوران شاعریدن چوق شـ . بلر
 بکابه پلریز .

علی تڑهت

توکلرده طائله آدلی

توکلرده طائله آدی برطاق دورلرین
 کچه شدرد : رنجی دورده . طائله آدی (دی)
 اسملرندن عبارتدی اوغوزلرده . هر فرد
 بونک آدله طاییلیردی . قوره و آناکتاییده .
 (سالورقازان . قایل ساجوک . بوکدوزامین)
 اسملرینی کورویوروز . بولسا اوده کی سالور ،
 قایل (قایی) . بوکدوز) بللری بوی آدلیردی بوی
 آدی اکثریله . کوچوک آدن اولکلیر بولایکی
 مثالرده بونی . کویتر بون . فقط . آناه او
 توکلرده بوی آدینک کوچوک آدن سـ کـره
 کلدیکنده . مثاللر واردر . مثلاً ، بوندن
 آلی یوز یسنه اول سـ سـ قاریا ایرماهی
 کتارده باشایان (یونس رهبره) . ایله
 (طایبق ایرمه) نک اسملرده . بوی

کوکوک دائمی نیال . بوسر بوسر قائللرینی
 بوسکک ر حساسیتله تبایخ ایدیلور .
 - بوی قوی ایله چوبان - حکامی :
 کچوق ادهال ایدیان ایدیغوزک چوق قیمتی
 بر موضوعو صاف طاقیل برلسانله احبا
 ایدیلور . اورخان سفیده بکا اوایله
 کاهورک : شاعرک قدرتی نک زیاده ماسال
 طرژندکی موضوعلرده انکشاف یوایور .
 او قارار ظرائفه مصرعیلرینی تور یووک .
 هر اوقده یوشده بکی رلذت اهور ایشته
 اولردن برارچه :

ایصمیز داغارده کزدر .
 بوقش ایزدن اثر .
 بمضاً کوروندیکی بر
 بر سر علی پیکارمش .
 بوزی پنبه بر شفق
 کولسه ، کلر آچاقق ،
 بشارمش ایادن اوزاقی
 دوستاری جوبانلر مشق

ملی وزنه هرده وضوعلک یازیلایمه جفی
 سوبله ینلره ، اهنکمز ایدین بخت ایدنلره
 - کوکلن سسلر شتا بوتون اولدمارک
 بطالانی اثبات ایده یلیر . کوکلن سسلر
 اورخان سینی بکک ملی وزنه یازباش ، ابلاک
 ایزدر . کاشکه قدرتن مزاحی شیلرله داغیته

بوسپیه ، بو، و دایه تابع اولانلر، کوچولک
 آددن سوکرا ، عائله اسمی ریئه بابالرینک
 اسمی کتیرمهک باشلایدلر . فقط ، بواسمئر
 هر بطنده دیکشیدیکندن ، آوروپاده کی
 دیکشمز عائله اسملریئه بکزه مکن
 اوزاق قالدی .

بشبی دور ، استقبالده وجوده
 کله جکدر . بودورک باشلامه سی ایچین ،
 حکومتک رسمی مداخله سی لازمدر .
 صلحدن سوکرا غولک ناحیه لر واسطه سیه
 بکیدن تسجیلده باشلامه سی ضروریدر .
 بکی نفوس تسجیلده هر فردک برعائله اسمی قبول
 ایدرک رسماً ناحیه مجلسنه کوستر مه سی مجبوری
 اولمایدر . بویله برعائله اسم کوستر مه یلر
 حکومت طرفدن ، مناسب برعائله اسمی
 تعیین ایدیلایدر . عائله لده بولونمه سی لازم
 اولان استقرار ، نساند و صمه منک وجوده
 کلمه منده دواملی عائله اسملرینک بویوک
 بر تاثیر وارددر . ذاتاً عائله تشکیلی ائدر کجه
 ناحیه تأسس ایدمن . عائله نکل تشکیلی
 ایچینه بر طرفان بو کونکی تابیلر دوه کوره لره
 اویغون برعائله قانونی پایلامق اقتضایه تکلی
 کی ، دیگر طرفه دزده رسماً بوتون عائله اسملرینک
 تعیین و تدوینی لازمدر .

آدی کوچوک آددن سوکرا کلمه سدر
 (ابره) کلمه ده اوغور بویلدن رینک
 آیدر . او حاده ، تورکلرده عائله آدینک
 مطابقاً ، کوچوک آددن اول کلمه سی لازم
 کلر ، بولک عکسیه ده تورک عذمه منده
 وارددر .

ایکینچی دورده عائله آدی (سوی)
 اسملریدر . فقط ، سوی سمندن سوکرا ،
 (ارغی) یاخورد (اوللاردن) شکله ده
 بر تمیز بولونور . (چایان اوغلی ، قوزان
 اوغوللاردن) کی .

اوچینچی دورده . بورتیمیرلرک ریئه
 (زاده) کلمه راست کلنیر . (زاده)
 کلمه سی (اوغول) تمیزلرک فارسویه
 ترجمه مندن عبارتدر . تورک اسملریده
 بوزقلابی یانلار عثمانی سلطنتی دورلرکی
 ایبرالیست خراس سفیدر خاق دائماً
 (اوغلی) کلمه قوللامشدر .

دورنچی دورده . آوروپایلر تقلید
 اولونورق ، عائله اسمی کوچوک آددن
 سوکرا دتیریلک مودا اولدی . فقط ،
 دما اول . (زاده) کلمه سی آتیشیله
 (بابا) نکل اسمنه علاوه ایدیلدیکندن ،
 مالکته زده ، آوروپاده اولدینی طرزده
 دیکشمز عائله اسملری وجوده کلمه دی .

ضیا کوله آلب

۳۳۸ شمسی آغستوسدن شباطی قابه سنه قدر ديار بکر دارالایتم
پلانچوسنك خلاصه جدوليدر

[قریبات]

	مدنی اوراق نقدیه		مدنی اوراق نقدیه	
	فروش	فروش	فروش	فروش
	۰۰	۰۰	۵۹۹۶۸۶	۲۸۸۰۰
داخلیه ضابطی و مستخدم انارک آباق معاشاتی	۰۰	۴۳۰۰		
قرطاسیه و متفرقه قدر صرفیات	۳۷۶۶	۲۴۸۹		
ایتامک الیسه سروروش و ساژه احتیاج برینه صرف اولناق	۴۵۰۰	۲۰۲۳۳		
چارشوده ایتم احاشه برینه مقتضی مواد مباومه سنه صرفت	۱۵۹۵	۲۲۲۴		
مدنی آی طرفند، عسکری انبار لردن النان اوزاق و محر و قاکه	۸۴۲۷۵	۰		
بکون صرفیات	۹۴۱۸۶	۲۹۲۴۶	۹۴۱۸۶	۲۹۲۴۶
وجود قاصه			۰۰۰۰۰۰	۹۰۵۴
بیانی				
مدنی اوراق نقدیه				
فروش				
فروش				
ایتام قاصه سنده	۵۵۰۰	۹۰۵۴		
بمانلی باقیه سنده محفوظ	۵۰۰۰۰۰			
بکون	۵۰۰۰۰۰	۹۰۵۴		

همچنانکه سوتی ابدیان اوز اوج جنگ و اود
است که جمعاً بکرمی اوج حیوانک بدلی
اولان ۲۲۲,۹۰۰ فروش فضائمه اردویه
فهرج ابدلشار . جبهه نامه بیان لشکر اول نور .

مهاکول آکلی درویش آقا طرفین
دارالایمان یوز قرق بیلو قورو اوزوم
تجرم اولشدر .
نصبین تدارک وسائط نقلیه قومیسینی
طرفین مپایه ابدیابو شبه واسطه سیله

مصاحبه : ضایکون آلبی ب :

- خارباتی 1 - عمر طوغری 21 - دهام طوغری 37 - امداد طوغری 57 -
- دین طوغری 73 - فلسفه و طوغری 93 - احقظا ده طوغری 109 - مفکوره نورد 125 -
- مفکوره و سالیق 145 - معنوی در درخا حیات 161 - مفکوره نوردی 177 - مفکوره خاقرای 193 -
- انساندلیق 204 - انساندلیق فیدک نشای 225 - یا ایچی اجماع 241 - تقاضا مفکوره 261 -
- با بامد و صحر 277 - هر چه ملا و صحر 293 - بربک و صحر 309 - انگیز امدادی 324 -
- صیقل کتبی 342 - انگیز سینی 358 - اختقاری صحر 374 - علاقت سینی 389 -
- علاقت سینی 406 - علاقت و صحر 422 - سلام سلنده آتیه 438 - ملت نورد 454 -
- 1- نورد 470 - اختقاری ملت سینی 486 - سحر - ساحف 502 - عالم اخوندجری 516 -
- عوم صحر 534 -

اجتماعات (ضایکون آلبی ب) :

- تور قدر کورد 7 - امین دو قیام 334 - زر کوردت اجتماعی صحر 398 - علمت و حکم 414 -
- تورک مده صحر 426 - پرد و حکم 449 - تورک عالم سحر تقاضا 475 - سحر مدنی کوی صحر 489 -
- تورک سحر سینی 508 - آرد و نوردی اجتماعی هر نوردی 514 - ولایت و صحر 528 - کوی و نورد 542 -

تاریخ امدادی (ضایکون آلبی ب) :

- تاریخ علمی صحر 191 - تاریخچه اصول 205 - تاریخ اصوله سحر 213 -
- تاریخ اصوله صحر 232 - آجهل 245 - دشیقار 268 - تاریخ دقومیات 291 -
- ملقات 301 - طاندر نورد 381 -

تاریخی (ضایکون آلبی ب)

- میزون تاریخی نورد سحر 389 - سحر تورک و صحر 461 - تورک و صحر نوردی 547 -

حکایات و فلسفه :

- رفاق صحر (ضایکون آلبی ب) 3 - دو سحر (رجب خردی) 50 - سحر و صحر 547 -
- سحر (ضایکون آلبی ب) 541 -

اقتصادیات (ضیا کون آلیہ)

اقتصادی قوانین 448 - اقتصاد و انقلاب مجموعہ چیسٹی بی 450 -

سیاسات (ضیا کون آلیہ)

یوفا ذریعہ سرستی 317 - عرب متمدنی 420 و 430 و 442 - ابتدائی 504 -

لسان و اصطلاح (ضیا کون آلیہ)

اصطلاح 268 - یکی تو کجی نہ مثنی مثبت غایہ ای 388 - اصطلاح، حقیقت، شائیت 481 -

حیات و اثر

عربی الہدیہ مجموعہ 11 - قلوب فارہ (راہا حامد) 26 - دائرہ حقیقہ قورد (علی)

ترہت) 356 - حقیقہ ادلاء کتاب (علی ترہت) 368 - یکی مجموعہ (ضیا کون آلیہ)

453 - یعقوب قردی بہ (علی ترہت) 504 - یکی لہی ارباب ترمذی (علی ترہت)

524 - کوئلہ سدر (علی ترہت) 546 -

تورک دو تہ تکاملی (ضیا کون آلیہ) :

85 - 79 - 98 - 115 - 130 - 149 - 166 - 180 - 197 - 212 -

229 - 243 - 263 - 280 - 297 - 313 - 329 - 346 - 361 - 377 -

401 - 409 - 440 - 459 -

دیباچہ تاریخی قوموں (خالص)

235 - 250 - 269 - 283 - 304 - 322 - 331 - 349 - 364 -

378 - 395 - 410 - 432 - 445 - 466 -

قدیم نوبہ صحیفای :

سنتیہ منظوم (جدید) 23 - علی حیدرہ 62 - یوزہیم تیری الم (عربی)

91 - محمد اوستا (جدید) 139 -

دیباچہ آبدہ لندن (خالص) :

403 - 417 - 436 - 450 - 482 - 494 - 511 - 529 -

دیباچہ (خالص) 478 -

علمه مصالحي (ضياكون آلبا)

- كوميه صحت 24 - قونز حاتم 43 - بيلا يگم ميتا به بيت : 105 ، 119 -
  - قرغور 154 - كل ادغلو 142 - نا - راضي 199 - كشيئ : كوروش 215 -
  - پيرزي آت 246 - تيل احمد 286 - اوج قرده 319 -
- مصابه (منظم دستور) :

- تدوين قاربي (احا احمد) 14 - ملازكرومچاري (ضياكون آلبا) 45 -
- كوميه حكمت (علي ترهت) 158 - كوميه ديسز 496 - ميجو صلا (تزه غنور)
- 500 - كديوا احمد عفتي (علي ترهت) 515 - ينم (دري) 528 -
- بولمنه مكنوب (علي ترهت) 535 - بلا - ده جوبانه (حامد زلفي) 141 -

شعر :

- اقتصادي و نظري و دين 18 - علمه توركوله 19 - سه ليدني (احا احمد) 69 -
- قاردا - (كون آلبا) 69 - آيا به يوتام (حامد زلفي) 40 - بويون قرده (ضياكون آلبا)
- 92 - انگيزارده صافيه (كون آلبا) 103 - خفته (احا احمد) 104 -
- اوز اولو ، بولجي (رشاد رحيم) 124 - يودون عبي (ضياكون آلبا) 153 -
- قاريا كوش (عبي صالم) 145 - جوبانه و روي (مطفه شرفي) 146 - قار اوج داغ
- رضياكون آلبا) 207 - آفروستان ، ازير باراي (ضياكون آلبا) 254 -
- انگيزه ، ازيرده (ضياكون آلبا) 257 - سنت آلهين (كون آلبا) 319 -
- استعا (كون آلبا) 331 - كتابه (كون آلبا) 340 - مكنبي خزان صالحي (
- ضياكون آلبا) - 348 - ايچي استعا (كون آلبا) 355 - مطفه گه باشه (عبي صالم)
- 385 - اييه قوزاك (كون آلبا) 386 - نيجه (كون آلبا) 435 -
- انتقام شكري (عبي صالحي) 477 - دارلا تيل بر باد و سانه (دري) 492 -
- قانه داملدي (عبي صالم) 500 -

شماره :

آید برادر (مصطفی آید) 36 - برادر با (محمد لطیف) 41 - یازدهم
(علاء علی) 70 - مصطفی کای یا شاه مقیم (علی زهکت) 254 - او که صد برادر
مقیمت (محمد صدق) 500 -

قوت نفاذی :

ضیاء کف قوت نفاذی 134 -

انطباق :

سی و نهم ریاریک (قصی) 71 - یقین کرده بر کون (علی زهکت) 104 -
قورده ایلی یا شاه صاعی (ضیاء کون آید) 174 - سرتوک صدای (ابراهم صلی) 142 -
روزنای صلی یا برام (144) - صید دیوری نیت (ابراهم صلی) 188 - ریاریک
سالنامه (کون آید) 190 - دارالایام (کون آید) 222 - آتشید و
عاقبت استرادی 239 - برید کشفه 255 - ظفأ بدهی 258 -
ماده 275 - سنت دو کوفی 307 - عکس زارینی 338 -
دارالایام نهم نکل (دیر) 372 - فقیرازی روشونام (علی زهکت) 378 -
ایام خانمی روشونام (دو خور خور) 397 - گنجنامه یا بیلود (علی زهکت) 429 -
ضایع مقیم (علی زهکت) 448 - ریاریک ~~صاعی~~ (صاعی) آید (علی زهکت) 497 -